

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาขั้นตอน สภาพและปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการเงินและบัญชีระดับคณะในมหาวิทยาลัยของรัฐรวม 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ด้านการใช้จ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงินและเอกสารการเงิน ด้านการทำหลักฐานการเงินและบัญชี และด้านการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน โดยการศึกษาจากเอกสาร แบบสำรวจและการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีและบุคลากรที่เกี่ยวข้องฯ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยนำเสนอได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้ให้สัมภาษณ์คือ ผู้บริหาร จำนวน 16 คน และบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี จำนวน 10 คน ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรที่ปฏิบัติงานฯ จำนวน 32 คน บุคลากรที่เกี่ยวข้องฯ จำนวน 320 ผู้ตรวจสอบภายในแต่ละมหาวิทยาลัย 4 คน รวมทั้งสิ้น 382 คน จากคณะ จำนวน 16 คณะ ที่อยู่ใน 4 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขามนุษยศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งสังกัดในมหาวิทยาลัยของรัฐเขตกรุงเทพมหานคร รวม 4 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) และเพื่อให้ได้ตัวแทนประชากรที่ดีมีความหลากหลาย จึงกำหนดให้เลือกคณะในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาของแต่ละมหาวิทยาลัยไม่ซ้ำกัน ผลปรากฏว่า ได้ตัวแทนคณะของแต่ละสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะทันตแพทย์
คณะศิลปศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ คณะอุตสาหกรรมเกษตร คณะสัตวแพทย์
คณะมนุษยศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้ง แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีเป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้วนำไปขอคำปรึกษาและคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิตั้งรายนามที่ปรากฏในหน้า โดยกำหนดประเด็นสัมภาษณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานการเงินและบัญชีดังนี้

- 1.1 โครงสร้างของหน่วยงานด้านการเงินและบัญชี
- 1.2 แนวคิดและขั้นตอนการดำเนินงานในด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน
- 1.3 แนวคิดและขั้นตอนการดำเนินงานในด้านการใช้จ่ายเงิน
- 1.4 แนวคิดและขั้นตอนการดำเนินงานในด้านการเก็บรักษาเงินและเอกสารการเงิน
- 1.5 แนวคิดและขั้นตอนการดำเนินงานในด้านการทำหลักฐานการเงินและบัญชี
- 1.6 แนวคิดและขั้นตอนการดำเนินงานในด้านการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน
- 1.7 แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการเงินและบัญชี
- 1.8 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินการของหน่วยงานด้านการเงินและบัญชี

2. แบบสำรวจเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการเงินและบัญชี ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี และการสังเกตของผู้วิจัย

3. แบบสอบถามปัญหาในการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการเงินและบัญชีระดับคณะในมหาวิทยาลัยของรัฐที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์ผู้บริหารบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานการเงินและบัญชีมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) แบบกำหนดตัวเลขเป็น 5 ระดับมีจำนวน 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานการเงินและบัญชี

โดยแต่ละชุดแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการเงินและบัญชีระดับคณะ ข้อคำถามแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ปัญหาด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ด้านการใช้จ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงินและเอกสารการเงิน ด้านการทำหลักฐานการเงินและบัญชี และด้านการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน

เพื่อให้แบบสอบและแบบสัมภาษณ์มีความตรงตามเนื้อหาและมีความเหมาะสม ได้ผ่านการตรวจสอบพร้อมทั้งการเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิดังรายนามต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดินฯ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร
สถาบันวิจัยและพัฒนาสังคม
อาจารย์ประจำ ภาควิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช รองคณบดีฝ่ายวางแผน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม อุตกฤษฎี รองอธิการบดีฝ่ายการเงินและ
ทรัพย์สิน สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนศักดิ์ ปายเที่ยง รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
อาจารย์ประจำภาควิชา
คณิตศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี และบุคลากรที่เกี่ยวข้องๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน และนำไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ในส่วนเฉพาะที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานของหน่วยงานด้านงานการเงินและบัญชีระดับคณะในมหาวิทยาลัยของรัฐโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์และแอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach : 1970) ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามของบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 และบุคลากรที่เกี่ยวข้องๆ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้ติดต่อที่แหล่งข้อมูล คือมหาวิทยาลัยของรัฐ 4 แห่ง ด้วยตนเอง และวิเคราะห์ เอกสารเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการเงินและบัญชีระดับคณะ โนมมหาวิทยาลัยของรัฐ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนใช้จ่ายเงิน ด้านการใช้จ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงินและเอกสารการเงิน ด้านการทำหลักฐานการเงิน และบัญชี และด้านการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน จากระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ คู่มือ เอกสารที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยของรัฐ

2. วิเคราะห์ สังเคราะห์แบบสำรวจรายการ จำนวน 16 คณะ เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการเงินและบัญชีระดับคณะใน 5 ด้าน ดังกล่าวแล้วข้างต้น

3. รวบรวมความคิดเห็นจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี จำนวน 26 คน เกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาขั้นตอน สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการเงินและบัญชีระดับคณะใน 5 ด้าน ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

4. รวบรวมความคิดเห็นจากแบบสอบถาม จำนวน 262 คน ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีและบุคลากรที่เกี่ยวข้องๆ เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหน่วยงานการเงินและบัญชีระดับคณะ

สำหรับขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงคณบดี จำนวน 16 คณะ โนมมหาวิทยาลัยของรัฐ เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สัมภาษณ์บุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี และแจกแบบสอบถามแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานการเงินและบัญชี

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามพร้อมจดหมายขอความร่วมมือการทำวิจัยไปติดต่อคณะต่าง ๆ เพื่อทำการสัมภาษณ์และดำเนินการจัดส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง บางส่วนใช้บริการทางไปรษณีย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยภายหลังจากจัดส่งแบบสอบถามไปแล้วประมาณ 90 วัน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคือ จำนวนทั้งสิ้น 262 ชุด คิดเป็นร้อยละ 73.60 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตามมหาวิทยาลัย

ผู้ตอบแบบ สอบถาม	บุคลากรที่ปฏิบัติงานฯ				บุคลากรที่เกี่ยวข้องฯ			
	จำนวนแบบ สอบถาม		จำนวนแบบสอบ ถามที่ได้รับคืน		จำนวนแบบ สอบถาม		จำนวนแบบสอบ ถามที่ได้รับคืน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จพ.	8	100	8	100	81	100	54	66.66
มธ.	8	100	8	100	81	100	71	87.65
มศว.	8	100	8	100	81	100	51	62.69
มก.	8	100	8	100	81	100	54	66.66
รวม	32	100	32	100	324	100	230	70.98

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

2. ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ สำหรับข้อมูลส่วนที่เป็นสถานภาพ และใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่เป็นปัญหาในการดำเนินงานแล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)